

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України. Закон України 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141.
2. Костюк В.Л. Інституційні новації державної служби через призму новітнього законодавства: науково-теоретичний аспект. В. Л. Костюк. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2016. Т. 181. С. 26–32.
3. Іншин М.І. Поняття державної служби в Україні: багатоаспектний підхід / М.І. Іншин. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. 2002. №20. С.331–334.
4. Іншин М.І. Правові питання розвитку службово-трудових відносин у сфері державної служби України. М.І. Іншин. *Право і безпека*. 2002. №4. С.67–71.
5. Костюк В.Л., Воробйова І.Б. Принципи державної служби в умовах правової держави: науково-теоретичний підхід. В. Л. Костюк, І. Б. Воробйова. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2017. № 2(16) : [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17kvlnp.pdf>.
6. Про державну службу : Закон України від 16 грудня 1993 року № 3723-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 52. Ст. 490.
7. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. №4. Ст.43.
8. Венедиктов В.С., Іншин М.І., Ключев О.М. Організаційно-правові засади сучасної державної служби України: *Наук.-практ. посібник*. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004. 172 с.
9. Іншин М.І. Правове регулювання службово-трудових відносин в Україні: монографія. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004. 337 с.
10. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу»/наук.ред. акад. А.О. Селіванов, акад. М.І. Іншин. К.: *Парламентське вид-во*, 2017. 512с.
11. Іншин М.І. Проблеми правового регулювання праці державних службовців України: Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.05 / М.І. Іншин ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. К., 2005. 39 с

УДК 349.232

Маковський Д. В.,
аспірант кафедри правознавства
юридичного факультету
Східноукраїнський національний
університет імені Володимира Даля

МЕДИЧНЕ ТА САНАТОРНО-КУРОРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

У роботі розглянуто медичне та санаторно-курортне забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, на підставі чого зроблено певні висновки. Під медичним забезпеченням особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України запропоновано розуміти комплекс заходів, передбачених на законодавчому та нормативно-правовому

рівнях, які застосовуються в системі Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України й спрямовані на збереження життя людини, відновлення здоров'я, надання повної та своєчасної медичної допомоги, профілактику виникнення різних хвороб, збереження та відновлення психологічного здоров'я працівників цієї служби, їх оздоровлення. Зазначено, що медичне забезпечення передбачає й здійснення санаторно-курортного лікування в санаторно-курортних закладах. Особливостями медичного та санаторно-курортного забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України названо: (1) більш виражений соціальний захист порівняно з пересічними громадянами нашої держави; (2) важливість медичного забезпечення закріплена низкою нормативно-правових актів; (3) поширюється як на діючих працівників Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, так і на інші категорії осіб, перелік яких чітко визначено на законодавчому рівні; (4) наявність спеціальних органів щодо медичного забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. Зазначено, що органам державної влади варто більш активно працювати над створенням такої системи медичного забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, яка б забезпечила надання якісної й оперативної медичної допомоги не тільки відповідно до клінічних протоколів, а й міжнародних стандартів.

Ключові слова: медичне забезпечення, санаторно-курортне лікування, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації, особовий склад, національне законодавство.

The medical and sanatorium-and-spa provision of the personnel of the State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine is considered in the work, on the basis of which certain conclusions are made. It is proposed to understand the medical support of the personnel of the State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine as a set of measures provided for at the legislative and regulatory levels, which are used in the system of the State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine. restoration of health, provision of full and timely medical care, prevention of various diseases, preservation and restoration of psychological health of employees of this service, their recovery. It is noted that medical support also includes the implementation of sanatorium treatment in sanatoriums. Peculiarities of medical and sanatorium provision of the personnel of the State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine are: (1) more pronounced social protection compared to ordinary citizens of our state; (2) the importance of medical care is enshrined in a number of regulations; (3) applies to current employees of the State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine, as well as to other categories of persons, the list of which is clearly defined at the legislative level; (4) availability of special bodies for medical support of the personnel of the State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine. It is noted that public authorities should work more actively to create a system of medical care for personnel of the State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine, which would ensure quality and prompt medical care not only in accordance with clinical protocols but also international standards.

Key words: *medical support, sanatorium treatment, State Service for Special Communications and Information Protection, personnel, national legislation.*

Постановка проблеми. Питання медичного та санаторно-курортного забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України стоїть досить гостро та впливає на престижність праці. Належний рівень такого забезпечення є важливим чинником, який впливає на вибір майбутньої професії, де особа, ризикуючи власним життям має розраховувати на надання своєчасної медичної допомоги та медичної підтримки у випадку втрати працездатності. Ризик травмування на посадах у системі Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (державний орган, призначений для забезпечення функціонування й розвитку державної системи урядового зв'язку, Національної системи конфіденційного зв'язку, формування та реалізації державної політики у сферах криптографічного та технічного захисту інформації, кіберзахисту, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку, а також інших завдань відповідно до закону та спрямовує свою діяльність на забезпечення національної безпеки України від зовнішніх і внутрішніх загроз та є складовою сектору безпеки і оборони України) є досить високим, а тому держава на законодавчому рівні має забезпечити своєчасне виявлення негативного впливу на здоров'я працівників вказаної служби при залученні їх до надзвичайних ситуацій, пов'язаних з виконанням професійних обов'язків та забезпечити вчасне надання медичної допомоги, провести заходи щодо реабілітації тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання соціального забезпечення загалом, та даної категорії працівників досліджувалися такими вітчизняними вченими, як В. М. Андріїв, Н. Б. Болотіна, М. І. Іншин, М. І. Дерев'янка, М. М. Клемпарський, О. Л. Кучма, К. Ю. Мельник, О. В. Москаленко, П. Д. Пилипенко, О. І. Процевський, С. М. Синчук, І. М. Сирота, Б. І. Сташків, О. В. Тищенко, Г. І. Чанишева, Л. І. Шумна, В. І. Щербина, М. М. Шумило, О. М. Ярошенко та ін.

Мета цієї статті проаналізувати чинне законодавство стосовно медичного та санаторно-курортного забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також бачення науковців щодо порушеного питання, на підставі чого зробити відповідні висновки.

Виклад основного матеріалу. Медичне та санітарно-курортне забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та членів їх сімей має досить важливе значення, оскільки спрямоване не тільки на збереження життя та здоров'я особового складу даної державної служби, а й на відновлення їх здоров'я у випадку втрати працездатності, підтримання належного рівня фізичної форми, необхідної для виконання покладених на них завдань і функцій. Фактично медичне забезпечення має чітко виражену соціальну функцію, суть якої зводиться до розуміння людини як найвищої соціальної цінності в державі, а збереження її життя та здоров'я – пріоритетними напрямками розвитку та функціонування держави та її органів.

Зазначимо, що на сьогодні значна кількість осіб – працівників Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України звільняються зі служби у зв'язку зі станом свого здоров'я, втрати працездатності, що підтверджується відповідним медичним висновком. Тому головним завданням держави є здійснення належного рівня забезпечення

особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України належною та своєчасною медичною допомогою, їх оздоровлення та наданням відповідної психологічної реабілітації.

Медичне забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України слід розглядати як комплекс заходів, передбачених на законодавчому та нормативно-правовому рівнях, які застосовуються в системі Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України й спрямовані на збереження життя людини, відновлення здоров'я, надання повної та своєчасної медичної допомоги, профілактику виникнення різних хвороб, збереження та відновлення психологічного здоров'я працівників даної служби, їх оздоровлення.

Однією із особливостей медичного забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України є те, що медичне забезпечення наведеної вище категорії осіб має більш виражений соціальний захист порівняно з пересічними громадянами нашої держави. Безумовно, це пов'язано зі специфікою роботи таких осіб, які мають більш високий ризик травматизму та можливості отримати шкоду для здоров'я, а отже мають бути більш захищеними. Крім того, це службовці, які відповідно до покладених на них завдань (основними завданнями Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України є: формування та реалізація державної політики у сферах криптографічного та технічного захисту інформації, кіберзахисту, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку, захисту державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах і на об'єктах інформаційної діяльності, а також у сферах використання державних інформаційних ресурсів в частині захисту інформації, протидії технічним розвідкам, функціонування, безпеки та розвитку державної системи урядового зв'язку, Національної системи конфіденційного зв'язку; участь у формуванні та реалізації державної політики у сферах електронного документообігу (в частині захисту інформації державних органів та органів місцевого самоврядування), електронної ідентифікації (з використанням електронних довірчих послуг), електронних довірчих послуг (у частині встановлення вимог з безпеки та захисту інформації під час надання та використання електронних довірчих послуг, контролю за дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг); забезпечення в установленому порядку та в межах компетенції діяльності суб'єктів, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом [1]) мають забезпечувати національну безпеку України від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Ще однією особливістю є те, що важливість медичного забезпечення та надання медичної допомоги особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України закріплена у спеціальному акті – Законі України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» [2]. Так, згідно ст. 20 Закону військовослужбовцям Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України створюються необхідні санітарно-гігієнічні та соціально-психологічні умови. Зазначені особи забезпечуються безоплатною кваліфікованою медичною допомогою в закладах охорони здоров'я Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також Служби безпеки України, Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України та центрального органу

виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, за рахунок бюджетних коштів, передбачених на утримання Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, за угодами, укладеними нею із зазначеними центральними органами виконавчої влади. У разі відсутності за місцем служби чи проживання військовослужбовців Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України закладів охорони здоров'я Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Служби безпеки України, Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, чи відповідних відділень або спеціального медичного обладнання, а також у невідкладних випадках медична допомога надається державними або комунальними закладами охорони здоров'я за рахунок Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. Забезпечення медичною допомогою ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України і членів сімей військовослужбовців у разі відсутності за місцем їх проживання державних або комунальних закладів охорони здоров'я здійснюється на умовах і в порядку, визначених частиною першою цієї статті для військовослужбовців Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. Жінки із числа військовослужбовців Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України користуються всіма пільгами, передбаченими законодавством стосовно соціального захисту жінок, охорони материнства і дитинства. Зазначені пільги поширюються також на батьків із числа військовослужбовців Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які виховують дітей без матері (у разі її смерті, позбавлення батьківських прав, на час перебування в закладі охорони здоров'я та в інших випадках відсутності материнського піклування про дітей). Медичне забезпечення державних службовців та інших працівників Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також членів їхніх сімей здійснюється в закладах охорони здоров'я Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України на загальних підставах відповідно до законодавства.

Медичне забезпечення передбачає й здійснення санаторно-курортного лікування в санаторно-курортних закладах. Так, згідно ст. 20 зазначеного Закону військовослужбовці, ветерани Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та члени їхніх сімей мають право на санаторно-курортне лікування та організований відпочинок у відповідних закладах Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також у санаторно-курортних закладах Служби безпеки України, Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, за рахунок бюджетних коштів, передбачених на утримання Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, на основі укладених з ними угод згідно із законодавством.

Санаторно-курортне лікування є медичною допомогою, що здійснюється з профілактичною, лікувальною або реабілітаційною метою із застосуванням природних лікувальних факторів в умовах перебування на курорті або лікувально-оздоровчій місцевості та в санаторно-курортних закладах. Головними завданнями такого лікування є: ліквідація або зменшення проявів патологічного процесу; відновлення або

покращення порушених функцій; підвищення загальної реактивності; тренування адаптаційних механізмів; попередження інвалідизації та сприяння соціальній реабілітації.

Порядок санаторно-курортного лікування передбачено в Інструкції про порядок забезпечення санаторно-курортним лікуванням у Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, затвердженій наказом Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 20 вересня 2013 р. за № 527 [3]. Зокрема, Інструкцією визначається механізм забезпечення військовослужбовців Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, осіб, звільнених з Держспецзв'язку (ветеранів війни та осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»; осіб, зазначених у статтях 6-1-6-4 Закону України «Про жертви нацистських переслідувань»; ветеранів військової служби та Держспецзв'язку), та членів їхніх сімей путівками до санаторно-курортних закладів відповідно до Законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист», «Про жертви нацистських переслідувань» та «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» у Держспецзв'язку.

Також право на безоплатну медичну допомогу та санаторно-курортне лікування передбачено Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Так, згідно ст. 11 Закону охорона здоров'я військовослужбовців забезпечується створенням сприятливих санітарно-гігієнічних умов проходження військової служби, побуту та системою заходів з обмеження дії небезпечних факторів військової служби, з урахуванням її специфіки та екологічної обстановки, які здійснюються командирами (начальниками) у взаємодії з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Військовослужбовці, військовозобов'язані та резервісти, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, мають право на безоплатну кваліфіковану медичну допомогу у військово-медичних закладах охорони здоров'я. Військовослужбовці щорічно проходять медичний огляд, щодо них проводяться лікувально-профілактичні заходи. Військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової військової служби) та члени їх сімей мають право не більше одного разу на рік на санаторно-курортне лікування та відпочинок у санаторіях, будинках відпочинку, пансіонатах і на туристських базах Міністерства оборони України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів з пільговою оплатою вартості путівок у розмірах та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України [4].

Як бачимо, відповідно до чинного законодавства медичне та санаторно-курортне забезпечення надається не тільки під час перебування особи на службі, а й після звільнення зі служби, а також членам її сім'ї. Загалом можемо відзначити, що нормативно-правова база щодо медичного забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України є досить широкою та детально регламентованою із чітким алгоритмом дій та механізмом реалізації вказаного виду забезпечення. Але, варто погодитись із В. Ф. Москаленком, який зазначає, що на сьогодні більшість механізмів управління системою охорони здоров'я не працює в результаті недофінансування галузі,

недостатності сучасної техніки та повільного оновлення обладнання в медичних закладах, низької заробітної плати медичних працівників, відсутності економічних стимулів до ефективної роботи, невеликої кількості інновацій у методах лікування та низької ефективності використання ресурсів [5]. Тому органам державної влади варто більш активно працювати над створенням такої системи медичного забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, яка б забезпечила надання якісної й оперативної медичної допомоги не тільки відповідно до клінічних протоколів, а й міжнародних стандартів. Вважаємо, що до особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України має бути застосовано комплексний підхід до здійснення медичного забезпечення, а не реалізація виключно одного напрямку медичного забезпечення. Лише такий підхід сприятиме оздоровленню особового складу даної служби, підвищать рівень їх працездатності та забезпечить упевненість у завтрашньому дні із належною медичною допомогою та реабілітацією.

Висновки. На підставі викладеного було зроблено певні висновки.

1. Під медичним забезпеченням особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України варто розуміти комплекс заходів, передбачених на законодавчому та нормативно-правовому рівнях, які застосовуються в системі Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України й спрямовані на збереження життя людини, відновлення здоров'я, надання повної та своєчасної медичної допомоги, профілактику виникнення різних хвороб, збереження та відновлення психологічного здоров'я працівників цієї служби, їх оздоровлення.

2. Зазначено, що медичне забезпечення передбачає й здійснення санаторно-курортного лікування в санаторно-курортних закладах. Санаторно-курортне лікування є медичною допомогою, що здійснюється з профілактичною, лікувальною або реабілітаційною метою із застосуванням природних лікувальних факторів в умовах перебування на курорті або лікувально-оздоровчій місцевості та в санаторно-курортних закладах.

3. Особливостями медичного та санаторно-курортного забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України є: (1) більш виражений соціальний захист порівняно з пересічними громадянами нашої держави; (2) важливість медичного забезпечення закріплена низкою нормативно-правових актів; (3) поширюється як на діючих працівників Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, так і на інші категорії осіб, перелік яких чітко визначено на законодавчому рівні; (4) наявність спеціальних органів щодо медичного забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

4. Зазначено, що органам державної влади варто більш активно працювати над створенням такої системи медичного забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, яка б забезпечила надання якісної й оперативної медичної допомоги не тільки відповідно до клінічних протоколів, а й міжнародних стандартів. Зокрема, до особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України має бути застосовано комплексний підхід до здійснення медичного забезпечення, який сприятиме оздоровленню працівників даної служби, підвищать рівень їх працездатності та забезпечить упевненість у завтрашньому дні із належною медичною допомогою та реабілітацією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Завдання Держспецзв'язку. URL: <https://cip.gov.ua/ua/statics/zavdannya-derzhspeczv-yazku>
2. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України: Закон України від 23.02.2006 № 3475-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 258.
3. Інструкція про порядок забезпечення санаторно-курортним лікуванням у Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, затв. наказом Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 20.09.2013 № 527. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1774-13#Text>
4. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 № 2011-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 15. Ст. 190.
5. Москаленко В. Ф. Стан фінансування системи охорони здоров'я України та невідкладні заходи щодо його поліпшення: доповідь. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2000. № 4. С. 6–9.

УДК 349.2

Михайлюк О. В.,

Викладач Фахового коледжу
інформаційних систем і технологій
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана».

ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ НЕПОВНОЛІТНІХ

У статті приділено увагу правовому регулюванню захисту трудових прав неповнолітніх. Визначено особливості нормативно-правових актів, що спрямовані на регулювання праці неповнолітніх. Проведено аналіз міжнародних нормативно-правових актів у даній сфері. Розкрито норми національного законодавства, що спрямовані на регулювання суспільних відносин у даній сфері. Наведено пропозиції щодо удосконалення захисту трудових прав неповнолітніх на підставі аналізу норм міжнародного і національного законодавства.

Ключові слова: неповнолітні, діти, захист, законодавство, трудові права.

The article pays attention to the legal regulation of protection of labor rights of minors. The peculiarities of normative-legal acts aimed at regulating the work of minors are determined. An analysis of international regulations in this area. The norms of national legislation aimed at regulating public relations in this area are reflected. Suggestions for improving the protection of labor rights of minors based on the analysis of international and national law are presented.

Key words: minors, children, protection, legislation, labor rights,

Постановка проблеми. Не всю роботу, яку виконують неповнолітні, слід відносити до дитячої праці, яка підлягає викоріненню. Участь дітей або підлітків старше мінімального